

שבת קודש, תשע"ב
 פרשת וירא
 ט"ז
 עלון מס. 97

הגיליון יוצא לאור בסיוע
 ידידנו הדגול
 ר' אילן כהן צדק שיח'
 להצלחתו בכל העניינים

בית ה'

נקודה למחשבה - עמונה ומאירה בפתיחה לפרשה

יצורי האמזונס

על תוואי האדיר בנהרות תבל - שכנו להם מאז ימי בראשית יצורים ימיים כאלה ואחרים. במין מקובעות עקשניות מסורתית הם פחדו לשנות את מיקומם ונאחזו בכל כוחם בגדות הנהר. לעומתם, החליטו להרפתקן הנועז שבהם לתת לזרם צ'אנס לשאת אותו אל מחוזות חדשים...

מתרדמתו, הוא סיים בציניות, "אם תמות לא יהיה מי שינקה את הדם אחריו."

אבל היצור האמיץ לא שעה לנבואות הזעם של שכניו. גמלה בליבו ההחלטה לנוע הלאה ולפרוץ דרך לעבר העולם הגדול. הוא ייתן לזרם לסחוף אותו לאן שהוא ירצה ויהי מה. ביד אחת הוא נופף לשלום לאותם יצורים איתם חלק את שנות חייו הצעירות עד הלום, ביד השנייה הוא הרפה מעט מן אחיזתו הנצחית בסלע, נשם אוויר מלא ריאותיו ושיחרר את לפיתו לגמרי.

תוך שניות ספורות זרם מים אדיר ערבל אותו כקליפת אגוז המטרפת באוקיאנוס סוער, הוא נחבט והוטח מצד לצד בחוסר שליטה משווע, חושיו התערפלו, פיו התמלא במים, ראשו היה כבד עליו, הצמחייה הפראית שגדלה בשפע על שפת האמזונאס שרטה אותו ללא רחמים - חתכים עמוקים, הדם שזב מגופו החבול איים להוות מוקד משיכה ממריץ לדגי השיניים טורפי הבשר, הפיראנות, ששחו במרחק לא רב ממנו כשעיניהם משוטטות וסורקות כל טרף מזדמן.

בעת הגורלית הזאת, כשנדמה היה כי אפסו כל התקוות, והנה תחזיות האימה הקודרות שהושמעו באוזניו - עומדות להתממש ובגדול, הייתה לו ההזדמנות הקריטית לשלוח את זרועותיו אל השיח הקרוב, או לעבר הסלע הסמוך וכך להבטיח את חייו, ולחיות כבעבר. אומנם זה עלה לו ביוקר, יצור הנהר האומלל גנח כעת מכאבים, הוא היה חבול פצוע וזב דם, אבל לפחות - חי וקיים.

"לא!", הלמה במוחו המחשבה כברק. הוא החליט לא לוותר, "מעבר לייאוש, הרי שאין ייאוש בעולם", הוא נזכר בפתגם שאמר לו פעם שכן חכם. הפקיר היצור את גופו ונתן לזרם לעשות בו כפי רצונו לאט - לאט הוא למד את רזי השחייה ואת תכסיסי מלחמת ההישרדות בדרך אל החופש, כשגברו תנועות המים הוא זרם איתם בעיילות מרבית. הוא השכיל להתאים את תנועות גופו הזעיר לשטף החזק. כעבור זמן מה פחתה עוצמת הזרם. המים היו נינוחים במעט. להקות דגי הטרף ששייטו להן מסביב היו עסוקות בשלל אחר, כנראה בשרני יותר ממנו. כל זאת היה עבורו קרש הצלה של ממש.

שמש של בוקר הגיחה מן האופק המיוער בצבע ירוק מרגיע וכובש, וחיממה בקרניה המלטפות את היקום.

משחר ההיסטוריה שפעת מימי הנהר העצום, האמזונאס, זרמה בכל הכוח לעבר האפיק המרכזי קדימה. מושבות שלמות של יצורי מים התמקמו להן לאורך 6.400 הקילומטרים שהיוו את מסלול איתן עולם הטבע הימי. כל אחד מן היצורים אימץ לעצמו כדרך חיים התנהגות שמרנית של היצמדות למכלול הסלעים והצמחים שעיטרו את שפת הנהר ענק המימדיים. כל אחד דבק בתנוחתו בכל עוזו, מימיים ימימה, ומפני כך המחשבה להרפות את האחיזה לא הייתה עבורו אפילו בגדר תיאוריה רעיונית שכמותה נראית רק - בחלום הרחוק, אם בכלל.

דרך החיים שלהם התנגדה בכל תוקף ללכת עם הזרם השוצף הלאה. משחר ילדותם הטיפו להם להיאחז בחוזק באותם מוקדים שם איוו את משכנם. מלאכתם התמקדה בעקשנות ברזל להתנגד לכל שינוי כזה או אחר.

משכן, מה הייתה התדהמה עת שבבוקרו של אותו יום נעמד אחד מן היצורים על רגליו הקדמיות והכריז בקול גדול ובטוח: "אחי ורעי! הגיע הזמן לומר את האמת, המוטו שגורס כי מקומינו הוא כאן כבר מזמן אינו מדבר עבורי. השעמום הוא לחם חוקי. נפשי כמהת הריגושים והחוויות צמאה להכיר את העולם הרחב בטרם אמות מן השגרה המצמיתה. אני יוצא עכשיו לדרך חדשה, עם כל הכוח, קדימה. לשם כך קיימת רק דרך אחת להרפות את שרירי מן הסלע בו אני נאחז עוד כשהגחתי לאוויר העולם, אני סומך על הזרם שהוא יטיב לקחתני לאן שפניו מועדות, כי אם לא טוב מותי מחיי."

אז כמקלות תנים יללו עליו עמיתיו, "משוגע! מטורף! הזוי! חצוף!", היו שלל הכינויים המעליבים שירו אליו יצורי הנהר בכינון ישיר, "הזרם האדיר הזה שאתה מעריץ ומדבר עליו כמו מיתוס, יזרוק אותך אל עבר גדת הנהר השנייה שם תתנפץ על אחד הסלעים המשווננים, ובו במקום - תמות מהר יותר מן השעמום שאתה ירא ממנו כל כך", הטיחו בו אלה בלעג. "דגי השטן, הפיראנה, הטורפים ששוחים כאן בלב זרם המים המתוקים - לא יהססו לקרוע אותך לגזרים בשיניהם החדות", הזהיר אותו יצור זקן אחד שהתעורר עתה

אחרי שעה, עיקולי הנהר הפתלתלים הסתיימו, והמים הזורמים הגיעו לאגן המרכזי שהשתרע על שטח מישורי שהיה ישר כסרגל. היצור הרשה לעצמו לנוח ולהתפרקד על הגב, כשהוא נותן לקרני השמש החמימה ללסף את בשרו החבול, ולרפא את חברותיו.

משני צידי הנהר נראו לעיני השחיין המהפכני דמויות הקרובות לעולמו. הוא השקיף על בני עמו, יצורי הנהר הנצמדים כשהם תופסים בחזקה כל שיח קוצני סלע מחוספס או ענף עבות ומעיניהם נשקפת לה הבהלה מפני החשש להיסחף עם הזרם - במלא עוזה. אלה שראו את בן משפחתם המורחבת, שאומנם היה זר להם, אבל ללא כל צל של ספק אחד משלהם, כשהוא צף לו בכיף על המים, שתי ידיו חופשיות אינן אוחזות לא דבר ולא חצי דבר, אלא מנופפות לקראתם לשלום, משל היו חברים וותיקים משכבר הימים.

ההתרגשות שאחזה בהם עלתה לשיא, המחזה שראו אלה היה חסר תקדים והם קראו אליו ברגש רב: "נהנה למול עינינו מתרחש לו נס גדול. הנה המשיח שבא לגאול אותנו מכבלי השבי של הסלעים, הענפים, והשיחים. מן הגורל האכזר והמר שמקבע אותנו למקומנו...". מן העבר השני של גדת האמזונאס הגיעה די מהר התשובה מפי המשקיפים השכנים. אף הם הריעו בתגובה נלהבת: "משיח בא - ברוך הבא."

"אינני משיח יותר מכאן!", השיב לעומתם היצור בביטחון, "כמוני - כמוכם, וכמוכם - כמוני. המטרה המרכזית שלנו בחיים היא לצאת למסע בעקבות הזרם הזה, להפליג עימו. ללמוד אותו מקרוב. אם רק נעז לשחרר את אחיזתנו העקשנית וניתן לזרם לקחת אותנו קדימה, ככה נסתגל אליו, נזרום איתו, ונפליג למקומות חדשים. העיקר נתקע באותו מקום לנצח. אנא אחי: הרפו נא, שחררו בבקשה את אחיזתכם והצטרפו אליי", ביקש מהם.

אך דבריו הללו - נפלו על אוזניים ערלות. הוא המשיך את מסעו הבודד אל החופש, והם נשארו דבוקים למקומותיהם, ורוקמים אגדות ומיתוסים נלהבים על המשיח הפלאי שעבר פעם דרכם, ואולי יחזור ביום מן הימים להושיעם תשועת עולם..."

"וַיֵּרָא אֵלָיו ה' בְּאֵלֵי מְרָא, וְהוּא יֹשֵׁב פֶּתַח הָאֵהָל כְּחֹם הַיּוֹם."
"וַיֵּרָא אֵלָיו", התגלה לו, **"ה'"**, האל, **"בְּאֵלֵי מְרָא"**, בדיוק באותה עת קריטית של הכמיהה להתגלות שהייתה כרוכה בקושי ("אלון", מין עץ חזק ומסיבי שמסמל קושי) ומרירות ("ממרא", מלשון מר) שהסבו למאמין הראשון בעולם, אברהם, סבל רב. מן הסתם, סביר להניח, כי הרבה אנשים שוחרי חכמה ודעת רצו בעת הקדומה היא לזכות להתגלות שמימית עם האל, אבל במבחן התוצאה, מן העבר השני של המתנס, אברהם - כן זכה. למה? מה באמת ייחד את דמותו ההיסטורית של אבי האומה היהודית כראוי לגילוי והידיברות עם האלוקים על פני חכמים אחרים?

משיבה על כך החכמה העליונה: **"והוא"**, אברהם, **"יושב"**, ממתין, כי המונח שיבה מסמל המתנה **"בפתח האוהל"**, הוא ניסה לפגוש את הבורא בעצמו לא בתוך האוהל, אלא בפתחו, בחוץ. המשמעות:

אברהם לא חיכה להשראה שהיא תבוא ממרום עד אליו לתוככי משכנו הפרטי, האוהל (שמסיים גם כסיו מן אור האמת, כמו שאומרים: "האהיל בידו על עיניו", שמסמל הסתרת הפנים מקרני אור החמה) אברהם חשב מחוץ לקופסא האנושית המקובעת שנצמדה בכל כוחה לכל מיני כללים ודעות קדומות והססניות, על מנת לפגוש אותה, את הארה בעצמו, במין פתיחות רעיונית ועצמאית שנרמזה אף היא במונח: "פתח". אלו האחרים, הדבר נבצר מהם, בגלל המקובעות שהם אימצו לעצמם כמוטו ודרך חיים ששידרה להם ללא הרף - לא נוסות לחולל נקודת מפנה משמעותית בחייהם.

התמונה אודות המפה והמצפן שלקח עימו אברהם בדרך להשראה ממשיכה להתפרס לפנינו במלא הדרה. אכן, התהליך הזה של החיפוש אחר האמת, המסע וסלילת הדרך אל השינוי הדרמטי, כל זה התרחש בתקופה לא פשוטה בכלל שמתוארת בצמד המילים הבאות: **"כחום היום"**, חרף כל הקשיים הפיזיים של היום השלישי לניתוח המילה שמעצמים את גלי הכאב למקסימום, עם התנאים המטאורולוגיים הקשים ששלטו בכיפה ביד רמה ללא עוררין, והבריחו את הבריות אל תוך בתיהם, מפאת השמש הקופחת על ראשיהם ללא רחם, אף נציגת היום, החמה, הגיעה לרף חסר תקדים בהיקפו כשהיא ערטילאית מן המעטפת הטבעית שלה - שכבת האוזון, שמבודדת ומסננת את הקרינה המזיקה מן החלל אל כדור הארץ. כל המתקילים הללו לא שברו את רוחו של אברהם, בדרך שבה האמין ולמענה נטש את ההיצמדות האוניברסאלית שהייתה רווחת אז בעולם העתיק כסיסמה שחוצצת בין האדם המצוי לבורא.

בגישתו פורצת הדרך שחתרה לעצמאות, שינוי, ופרשנות אנטי תזה ובלתי תלותית של רעיונות כאלו ואחרות, הניח לנו אברהם את המתווה ומפת הדרכים האופטימאלית לפתיחת חלון הזדמנויות הצופה לעבר עתיד חדש, אידיאלי וטוב יותר.

ולסיום, המחזאי האמריקאי דיוויד אלן מאמט, חידד את נקודת הדברים מתוך זווית היסטורית: "ב-6 ביוני 1944 אלפי צנחנים אמריקנים צנחו לנורמנדי. ארבעה אנשים סירבו לקפוץ. אתם יכולים להעלות בדעתכם, מישוהו יכול להעלות בדעתו, את חייהם של האנשים האלה אחר כך? באילו פלאי תירוצים, הצדקות, או הדחקות הם ודאי נאלצו להשתמש? חייהם למעשה כבר הסתיימו - ברגע שבו סירבו לעזוב את - המטוס. כפי שחיהם של בני ישראל היו מסתיימים אילו סירבו להיכנס לים סוף. כפי שחייך וחיי יסתיימו, כפי שהם מסתיימים חלקית. כל אחד מאיתנו דוחה את ההזמנות להשתנות - אנחנו דורכים במקום, ויוצרים פלאי הדחקה וצביעות גדולים יותר ויותר - כדי להסביר לעצמינו מדוע איננו משקיעים את עצמינו בתעלומות החיים? כולנו מתים בסוף, אבל אין סיבה למות באמצע."

כאמור, תובנה זו נרמזה כבר בפתיח פרשתנו.

מסרון

"ההתקדמות והנועזות - חירות ומהפכנות"

לתגובות: bethasheam@gmail.com מעוניינים ליישם את הדברים בחיי היומיום כמפתח לחיים טובים? 3 טיפים מחכים במיוחד עבורכם באתר "ערכים". גם בפייסבוק, רוצים לקבל את העלון ישירות אל תיבת האימייל שלכם? הגישו בקשה לכתובת הנ"ל והעלון כבר בדרך אליכם

בברכת "שבת שלום ומבורך" לכל הקוראים היקרים מאת העורך וכותב המאמרים - יונתן דדון

העלון מוקדש להצלחה בתורה ויראת שמים ולכל העניינים ברוחניות ובגשמיות של הילדים היקרים והנעימים חיים וויטאל וניתאי בני אילנית